

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 4.4.2007
COM(2007) 163 final

**COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL
REGIUNILOR**

Către o strategie UE privind ajutorul pentru comerț – contribuția Comisiei

{COM(2007) 158 final}
{COM(2007) 164 final}
{SEC(2007) 414}

COMUNICAREA COMISIEI CĂTRE CONSILIU, PARLAMENTUL EUROPEAN, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN ȘI COMITETUL REGIUNILOR

Către o strategie UE privind ajutorul pentru comerț – contribuția Comisiei

1. ORIGINEA STRATEGIEI UE PRIVIND AJUTORUL PENTRU COMERȚ

Comerțul reprezintă un catalizator important pentru creșterea economică și reducerea sărăciei în țările în curs de dezvoltare. Însă integrarea cu succes a țărilor în curs de dezvoltare în circuitul comercial mondial necesită mai mult decât un acces mai bun pe piață și norme comerciale internaționale consolidate. În scopul de a valorifica pe deplin avantajele oferite de comerț, țările în curs de dezvoltare trebuie, de asemenea, să elimine constrângerile legate de ofertă și să abordeze punctele lor slabe din punct de vedere structural. Aceasta înseamnă reforme naționale ale politicilor legate de comerț, facilitarea schimburilor comerciale, îmbunătățirea capacităților vamale, modernizarea infrastructurii, dezvoltarea capacităților de producție și crearea unor piețe naționale și regionale. Sunt necesare eforturi suplimentare în domenii precum stabilitatea macroeconomică, reformele fiscale, promovarea investițiilor, politica muncii, instituțiile și normele privind piața de capital și piața produsului, precum și dezvoltarea capitalului uman.

Acesta este rolul ajutorului pentru comerț. Ajutorul pentru comerț ar trebui să aibă o dimensiune mondială și să sprijine toate țările în curs de dezvoltare, în special pe cele mai puțin dezvoltate, în eforturile lor de reformă și de adaptare la sistemul comercial mondial, în contextul mai amplu al dezvoltării durabile. Ajutorul pentru comerț este conceput pentru a genera creștere economică, forță de muncă și venituri. Prin urmare, acesta reprezintă o contribuție în cadrul primului dintre Obiectivele de Dezvoltare ale Mileniului, și anume de a reduce proporția celor care trăiesc cu mai puțin de un dolar pe zi (ODM 1). Ajutorul pentru comerț sprijină totodată și ODM 8 - de instituire a unui parteneriat mondial pentru dezvoltare, în special pentru a continua dezvoltarea unui sistem financiar și comercial deschis, întemeiat pe norme, previzibil și nediscriminatoriu. Ajutorul pentru comerț reprezintă un factor-cheie complementar al negocierilor comerciale. Acesta nu este un substitut pentru rezultatele favorabile dezvoltării obținute în urma acestor negocieri, ci un ajutor care ar trebui acordat independent de evoluția negocierilor.

Conceptele înglobate de ajutorul pentru comerț sunt bine cunoscute la nivelul UE. UE reprezintă cel mai mare finanțator cu titlu colectiv din domeniul asistenței comerciale (TRA). Consensul european privind dezvoltarea identifică integrarea regională și comercială ca un domeniu important de acțiune comunitară. Un exemplu în acest sens îl reprezintă negociere în derulare ale acordurilor de parteneriat economic (APE) cu statele din Africa, Caraibe și Pacific (ACP). Angajamentele asistenței comerciale sunt, de asemenea, semnificative pentru alte țări partenere ale UE, precum cele din Asia sau America Latină.

Prezenta comunicare reprezintă contribuția Comisiei la extinderea sprijinului acordat de UE în ceea ce privește ajutorul pentru comerț, în vederea adoptării de către Consiliu a unei strategii comune a UE, în a doua jumătate a anului 2007, după cum s-a stabilit în cadrul Consiliului din octombrie 2006¹. Angrenați în angajamente politice bine definite, și bazându-se pe recomandările Grupului de acțiune al Organizației Mondiale a Comerțului², valoarea adăugată a unei strategii a UE privind ajutorul pentru comerț constă în stabilirea unei acțiuni specifice care trebuie realizate. O astfel de cooperare a UE va consolida impactul ajutorului pentru comerț acordat de UE și va contribui la dezbaterăa acestei teme la nivel mondial.

2. OBIECTIVE

Ajutorul pentru comerț are obiective multiple: încurajarea țărilor în curs de dezvoltare, în special a celor mai puțin dezvoltate, să utilizeze mai eficient schimburile comerciale în scopul de a promova creșterea economică, ocuparea forței de muncă, dezvoltarea și reducerea sărăciei și de a-și îndeplini obiectivele de dezvoltare; sprijinirea țărilor în curs de dezvoltare în crearea și modernizarea capacității de aprovizionare și a infrastructurii comerciale, în scopul de a facilita accesul acestora pe piețe și de a le ajuta să exporte mai mult; acordarea de sprijin în vederea punerii în aplicare și adaptării la reforma comercială și de liberalizare, inclusiv prin adaptări sociale și ale pieței muncii; încurajarea integrării regionale; susținerea integrării fără obstacole în sistemul comercial mondial și a punerii în aplicare a acordurilor comerciale, toate acestea în contextul dezvoltării durabile, al conservării resurselor naturale și a mediului și al promovării unei munci decente.

Urmărind orientările Consiliului, o strategie a UE privind ajutorul pentru comerț poate contribui la îndeplinirea acestor obiective, abordând următoarele teme³:

1. Creșterea volumului ajutorului pentru comerț acordat de UE, în special prin ridicarea plafonului asistenței comerciale până la 2 miliarde euro anual până în 2010 și totodată prin furnizarea unui răspuns eficient nevoilor mai mari în ceea ce privește ajutorul pentru comerț⁴.
2. Îmbunătățirea calității ajutorului pentru comerț acordat de UE, în special prin respectarea angajamentelor de a eficientiza cooperarea pentru dezvoltare.
3. Încurajarea monitorizării și raportării eficiente.
4. Asigurarea că statele membre și Comisia dispun de capacitate suficientă pentru punerea în aplicare a obiectivelor menționate anterior.

Deoarece Consiliul a acordat o atenție deosebită necesităților ajutorului pentru comerț care au legătură cu negocierile în derulare ale acordurilor de parteneriat economic (APE) cu statele ACP, strategia UE ar trebui să acorde aceeași atenție acestor progrese, în scopul de a exploata pe deplin potențialul de dezvoltare al acordurilor. Ajutorul pentru comerț este totodată un element important al asistenței acordate de CE Asiei și Americii Latine.

¹ A se vedea descrierea din anexă.

² A se vedea detaliile din anexă.

³ Strategia va avea o acoperire mai mare decât linia bugetară a CE recent creată privind ajutorul pentru comerț.

⁴ A se vedea definițiile din anexă.

3. CREȘTEREA VOLUMULUI AJUTORULUI PENTRU COMERȚ ACORDAT DE UE

3.1. Foaie de parcurs pentru îndeplinirea angajamentelor financiare ale UE privind asistența comercială

Asistența comercială se împarte în două categorii: „politici și reglementări comerciale” și „dezvoltarea comerțului”. Prima categorie se referă la susținere pentru participarea efectivă a țărilor în curs de dezvoltare la negocierile comerciale multilaterale, la analiza și punerea în aplicare a acordurilor comerciale internaționale, a legislației comerciale și a reformelor de reglementare (inclusiv în ceea ce privește barierele tehnice în calea comerțului și măsurile sanitare și fitosanitare), a structurilor tarifare, la susținerea acordurilor comerciale regionale, a facilităților comerciale, inclusiv a celor pentru regimuri vamale și echipamente, precum și la aspecte cum ar fi siguranța lanțului de distribuție⁵. A doua categorie se referă la dezvoltarea afacerilor și la activități care vizează îmbunătățirea climatului de afaceri, a instituțiilor și serviciilor de consultanță în afaceri, la accesul la asistența financiară pentru comerț, la promovarea schimburilor comerciale și dezvoltarea pieței din sectorul serviciilor și din sectorul de producție, inclusiv la nivel instituțional și al întreprinderii.

În perioada inițială cuprinsă între anii 2001-2004, angajamentele Comunității și ale statelor membre în ceea ce privește asistența comercială au fost, în medie, de 840 milioane €⁶ și respectiv 300 milioane € anual. Consiliul a solicitat elaborarea unei foi de parcurs privind angajamentul Comunității și al statelor membre pentru anul 2010 de a ridica acest plafon la câte 1 miliard € anual fiecare. După analiza cifrelor disponibile, Comisia a ajuns la concluzia că se află pe drumul cel bun în ceea ce privește îndeplinirea angajamentului asumat. Datorită lipsei de date previzionale, Comisia nu poate totuși să estimeze dacă toate statele membre sunt pe calea îndeplinirii obiectivului asumat pentru 2010⁷.

Consiliul a decis că o cotă substanțială din asistența comercială a UE ar trebui acordată statelor ACP, în scopul susținerii integrării regionale și a acordurilor de parteneriat economic. La momentul actual, este esențială informarea statelor ACP partenere cu privire la sumele implicate. Pe baza planurilor actuale, este de așteptat ca procentajul asistenței comerciale comunitare care va fi alocat statelor ACP să rămână relativ constant. Deoarece acestea reflectă o creștere absolută, înseamnă că mare parte din resursele suplimentare ale asistenței comerciale destinate statelor ACP vor trebui să provină de la statele membre.

⁵ În conformitate cu sistemul de standardizare al Organizației Mondiale a Vămirilor.

⁶ Acestea includ atât fonduri alocate de la Fondul European de Dezvoltare cât și de la bugetul general al Comunităților Europene.

⁷ A se vedea detaliile privind statele membre din Documentul de lucru al serviciilor Comisiei, care însoțește raportul Monterrey [SEC(2007) 415] și detaliile privind angajamentele CE din anexă.

Statele membre ale UE și Comunitatea (dar și alți finanțatori) oferă ajutor pe baza priorităților exprimate de țările partenere în cadrul strategiilor lor naționale de dezvoltare. Pentru îndeplinirea angajamentelor, UE depinde în mare măsură de procentul în care nevoile comerciale se regăsesc în aceste strategii naționale. Prin urmare, susținerea țărilor în curs de dezvoltare în identificarea și prioritizarea necesităților în ceea ce privește asistența comercială reprezintă parte integrantă din îndeplinirea angajamentelor financiare ale UE. Un instrument-cheie în acest sens este cadrul integrat (CI) la care contribuie deja Comisia și câteva state membre⁸. Provocările-cheie vor îmbunătăți programul și impactul cadrului integrat și vor extinde abordarea către alte țări în curs de dezvoltare. La nivel regional, este necesară elaborarea unor abordări eficiente pentru evaluarea necesităților comerciale.

Recomandările Comisiei

- O tendință liniară de la situația actuală către obiectivul de 1 miliard de euro ar însemna că angajamentele colective asumate de statele membre ale UE cu privire la asistența comercială ar trebui să se ridice la cel puțin 600 de milioane de euro până în 2008. Cu toate acestea, strategia ar trebui să ia în considerare măsurile care trebuie adoptate în cazul în care asistența comercială acordată de statele membre nu atinge acest nivel până în 2008.
- Strategia ar trebui să ofere o informare privind sumele implicate în angajamentul Consiliului de a aloca statelor ACP „o cotă substanțială” din asistența comercială suplimentară pentru sprijinirea integrării regionale și a acordurilor de parteneriat economic, în vederea creșterii cotei alocate statelor ACP din asistența comercială mondială.
- Strategia UE ar trebui să evidențieze importanța integrării preocupărilor legate de comerț în strategiile naționale de dezvoltare și să definească criterii, indicând momentul la care este posibilă finanțarea priorităților comerciale, în perspectiva actualizării strategiilor naționale de dezvoltare. Strategia ar trebui să demonstreze angajamentul UE de a se implica activ în procesul de îmbunătățire a cadrului integrat, în special prin participare la nivel național și de extindere a metodelor cadrului integrat la țările care nu fac parte din grupul țărilor cel mai puțin dezvoltate (non-LCD), inclusiv prin intermediul unui plan de angajare comună a UE în crearea unui mecanism destinat în exclusivitate țărilor IDA⁹.
- Strategia ar trebui să evidențieze modul de susținere a evaluărilor în ceea ce privește nevoile comerciale regionale, în favoarea integrării regionale.

⁸ Cadrul integrat este un program cu finanțare multiplă ale cărui obiective sunt încurajarea integrării comerțului derulat de țările cel mai puțin dezvoltate în planurile naționale de dezvoltare ale acestora și sprijinirea acordării asistenței comerciale în manieră coordonată, ca răspuns la necesitățile identificate de către țările cel mai puțin dezvoltate. În august 2006, au participat la acest program 42 dintre țările cel mai puțin dezvoltate.

⁹ Țările IDA sunt: Mongolia, Tonga, Vietnam, Albania, Armenia, Georgia, Republica Kârgâză, Moldova, Tadjikistan, Guyana, Honduras, Nicaragua, Sri Lanka, Camerun, Republica Congo, Coasta de Fildeș, Ghana și Kenya.

3.2. Susținerea UE în programul extins privind ajutorul pentru comerț

Comisia sprijină în totalitate programul extins privind ajutorul pentru comerț identificat de Grupul de acțiune al Organizației Mondiale a Comerțului, și anume incluziunea infrastructurilor comerciale, capacitățile de producție și adaptarea comercială. Această abordare amplă se reflectă, de exemplu, în planul de acțiune al UE privind produsele de bază pentru 2004. Deși Consiliul UE nu a stabilit obiective numerice specifice în ceea ce privește noile categorii de ajutor pentru comerț, UE deja oferă sprijin considerabil în aceste domenii. De exemplu, sprijinul acordat infrastructurii comerciale s-a ridicat la 1 480 miliarde euro anual din partea statelor membre și la 1 290 miliarde euro anual din partea Comunității, în perioada 2001-2004.

Există o anumită neclaritate în ceea ce privește noile categorii de ajutoare pentru comerț și unele suprapuneri cu categoriile deja existente în cadrul asistenței comerciale¹⁰. Acest aspect trebuie abordat dacă se dorește o extindere a monitorizării și raportării într-o manieră utilă a ajutorului pentru comerț. Acest lucru este recunoscut de specialiștii în materie de ajutoare pentru comerț, inclusiv la nivelul UE, iar activitatea se află în derulare mai ales în cadrul OCDE/CAD, în vederea clarificării și simplificării domeniului de aplicare și a variabilelor de substituție provenite din categoriile asistenței oficiale pentru dezvoltare (AOD), deja cu o existență considerabilă. UE, în calitate de partener-cheie în cadrul inițiativei privind ajutorul pentru comerț, ar trebui să participe la dezbaterile în curs.

În această privință, Comisia consideră că infrastructura economică reprezintă o variabilă utilă în ceea ce privește infrastructura comercială. Pentru capacitățile de producție, pot fi utilizate categoriile de raportare existente. În contextul adaptării comerciale, Comisia consideră că aceasta ar trebui să includă sprijin pentru reformele fiscale, care vizează introducerea unor tipuri mai viabile de sisteme fiscale¹¹. Legat de acesta, sprijinul bugetar poate reprezenta un mijloc adecvat de a rezolva problema scăderii veniturilor vamale ca urmare a liberalizării, sau de a încuraja rețelele comerciale de siguranță socială pentru a facilita adaptarea la deschidere comercială și la globalizare.

Recomandările Comisiei

- Pe lângă asistența comercială, strategia UE ar trebui să cuprindă un angajament politic de consolidare a sprijinului UE în ceea ce privește infrastructura comercială, capacitatea de producție și adaptarea comercială, începând cu încurajarea includerii acestor teme în evaluările privind nevoile comerciale. Acest aspect este specific economiilor la scara mică, vulnerabile și fără ieșire la mare, cum este cazul multor state ACP.
- Strategia UE ar trebui să prevadă intenția de a dezvolta practici coerente de raportare ale UE pentru toate categoriile de ajutor pentru comerț și de a continua să participe activ și solidar la dezbaterile relevante la nivel internațional. Strategia ar trebui să menționeze în mod clar că intenția angajamentului financiar al UE în ceea ce privește asistența comercială este solidă și că va fi menținută indiferent de evoluția dezbaterii la nivel internațional.

¹⁰ A se vedea dezbaterile din anexă.

¹¹ În conformitate cu principiile de bună guvernare din domeniul fiscal.

4. ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII AJUTORULUI PENTRU COMERȚ ACORDAT DE UE

Creșterea plafoanelor ajutorului pentru comerț este o chestiune strâns legată de calitate și eficacitate. În lipsa unei atenții deosebite față de aceste aspecte, resursele financiare suplimentare nu vor aduce îmbunătățirile dorite de țările partenere.

Strategia UE nu va porni de la zero. Pe baza concluziilor grupului de lucru ad-hoc al UE pentru armonizare, UE și-a adus o contribuție substanțială la Declarația de la Paris privind eficiența ajutorului. Aceasta este deja fidelă principiilor stabilite la Paris și a început să aplice unele dintre ele. În aprilie 2006, Consiliul a stabilit, în mod deosebit, principiile și un format de programare comună și a emis un mandat pentru realizarea unor activități suplimentare privind complementaritatea și cofinanțarea¹².

Strategia UE privind ajutorul pentru comerț ar trebui să ofere o aplicare practică a principiilor definite, concentrându-se pe patru aspecte calitative: sărăcia și ajutorul pentru comerț; responsabilitatea și participarea; viabilitatea; analiza comună, programarea și alocarea și eficacitatea ajutorului regional pentru comerț.

4.1. Sărăcia și ajutorul pentru comerț

În cadrul fiecărei categorii a ajutorului pentru comerț, opțiunile alese vor avea un impact asupra nivelurilor sărăciei. Uneori există disensiuni între efectele directe și indirecte ale reducerii sărăciei. Comisia a remarcat că mecanismele sărăciei nu sunt întotdeauna bine articulate în cadrul strategiilor de dezvoltare comercială și în operațiunile privind ajutorul pentru comerț, în special în ceea ce privește asistența comercială tradițională.

Este necesară o analiză mai profundă a modului de reducere a sărăciei prin intermediul ajutorului pentru comerț pentru fiecare categorie a acestuia. Sunt necesare eforturi mai mari pentru identificarea domeniilor ajutorului pentru comerț care pot produce cea mai amplă și mai durabilă reducere a sărăciei. În ceea ce privește operațiunile individuale, UE ar trebui să încurajeze efectuarea unei analize a implicațiilor asupra sărăciei și să își prezinte concluziile într-o manieră transparentă. Eforturile ar trebui să se axeze în special pe dimensiunea de gen.

Programul privind munca decentă¹³ este relevant în acest caz pentru abordarea temelor comerciale legate de piața muncii și adaptarea socială. În mod asemănător, strategia ar trebui să confirme sprijinul pentru punerea în aplicare a normelor internaționale în domeniul muncii ale Biroului Internațional al Muncii. Inițiative benevole care oferă consumatorilor asigurări specifice dezvoltării durabile, precum comerțul echitabil, etichetele ecologice și sistemele corporatiste comparabile sunt, de asemenea, instrumente importante cu potențial de reducere a sărăciei și de promovare a dezvoltării socio-economice pe care o strategie a UE ar trebui să le abordeze.

¹² A se vedea anexa pentru detalii.

¹³ În conformitate cu concluziile Consiliului cu privire la Programul privind munca decentă pentru toți de la data de 1 decembrie 2006 și cu Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind promovarea ocupării forței de muncă prin cooperarea pentru dezvoltare în UE.

Recomandările Comisiei

- Strategia ar trebui să accentueze importanța pe care UE o acordă impacturilor ajutorului pentru comerț asupra sărăciei și să stabilească etapele pentru a se asigura că activitățile realizate în contextul strategiei dau rezultate în acest sens.

4.2. Responsabilitatea și participarea

Responsabilitatea și participarea reprezintă două principii ale eficacității ajutorului, de importanță majoră în ceea ce privește ajutorul pentru comerț. O mai mare responsabilitate, manifestată prin integrarea temelor legate de comerț în strategiile de reducere a sărăciei și a celor similare, este necesară pentru creșterea ajutorului pentru comerț. Identificarea priorităților comerciale pertinente, crearea consensului în cadrul politicilor de reformă și dezvoltarea unor metode eficiente de redresare a ștrangulărilor comerciale necesită o participare activă din partea sectorului privat, a partenerilor sociali și a societății civile. Adesea, guvernele partenere au nevoie de sprijin pentru gestionarea unor astfel de procese consultative. Participarea efectivă a unui grup extins de părți interesate poate, *inter alia*, să fie facilitată prin consolidarea organizațiilor intermediare precum camerele de comerț.

Recomandările Comisiei

- Strategia UE ar trebui să sublinieze rolul-cheie pe care sectorul privat și societatea civilă îl pot juca în ceea ce privește ajutorul pentru comerț. Aceasta ar trebui să evidențieze căile prin care să fie susținută capacitatea guvernelor de a gestiona procese consultative și implicarea grupurile de interese mai vulnerabile în aceste procese.

4.3. Viabilitatea

Viabilitatea este principiul fundamental al strategiei UE privind ajutorul pentru comerț și ar trebui să fie respectat în toate dimensiunile sale - instituțional, financiar/economic, social și de mediu.

Esența viabilității instituționale și financiare a programelor constă în garantarea **dezvoltării capacităților** părților interesate și a responsabilității asumate în toate acțiunile, după cum s-a menționat în prezenta comunicare.

Pentru a include integral atât considerațiile sociale cât și pe cele de mediu în programele destinate ajutorului pentru comerț, trebuie aplicate **normele și procedurile existente de evaluare a impactului**, atât ale partenerilor cât și ale finanțatorilor. Evaluările privind impactul viabilității politicilor și acordurilor comerciale ar trebui continuate pe viitor, iar rezultatele acestora mai bine exploatate de către UE și parteneri.

În ceea ce privește temele legate în special de mediu, ajutorul pentru comerț acordat de UE ar trebui să ajute partenerii să adopte **metode viabile de producție** și să sprijine producătorii în scopul respectării standardelor (publice și private) de sănătate, de securitate și de mediu pe piețele de export și să amelioreze capacitatea vamală în scopul punerii în aplicare a aspectelor comerciale ale acordurilor multilaterale de mediu.

Alte aspecte conexe sunt promovarea unei muncii decente și dezvoltarea unei piețe a muncii eficiente și a unor mecanisme de adaptare socială. De exemplu, UE va continua să sprijine producătorii în vederea respectării standardelor, practicilor și legislației recunoscute în domeniul muncii, precum și în vederea promovării sănătății și siguranței la locul de muncă.

Recomandările Comisiei

- Strategia UE ar trebui să promoveze viabilitatea ajutorului pentru comerț, în special prin: planificarea unui sprijin acordat în vederea responsabilizării, dezvoltării capacității și participării părților interesate; îndeplinirea obiectivelor sociale și de mediu; aplicarea instrumentelor și normelor UE și ale țărilor partenere în evaluările impactului de mediu, social, de gen și viabilitate; integrarea rezultatelor obținute în urma acestor activități în evaluările nevoilor comerciale la nivel național; promovarea metodelor viabile de producție; și încurajarea respectării standardelor relevante de produs pe piețele de export.

4.4. Analiza comună, programarea și alocarea ajutorului

Toate tendințele recente în ceea ce privește ajutorul UE pentru dezvoltare se îndreaptă în aceeași direcție: este necesară o mai bună complementaritate și cooperare între partenerii UE pe parcursul tuturor etapelor ciclului de program și pentru toate tipurile de instrumente. Această condiție trebuie aplicată totodată și ajutorului pentru comerț¹⁴.

Referitor la **analiza comună** a necesităților în materie de comerț, cadrul integrat ar trebui să fie cadrul preferat pentru coordonarea acțiunilor UE în țările cel mai puțin dezvoltate. Ar trebui să se instituie procese similare pentru analiza comună din alte state. În regiunile ACP, grupurile operative de pregătire la nivel regional reprezintă componente importante în contextul acordurilor de parteneriat economic.

Etapă următoare o reprezintă scopul UE de a **coordona mai bine strategiile sale de răspuns** la nivelul țărilor și al regiunilor. Grupul mixt de experți pentru comerț și dezvoltare s-ar putea transforma într-un forum informal de coordonare a inițiativelor multilaterale.

Posibilitățile comune de alocare a ajutorului vor depinde în mare măsură de progresul înregistrat prin intermediul **abordărilor sectoriale** (SWAP), deoarece acestea reprezintă una dintre condițiile pentru alocarea **sprijinului bugetar sectorial**. Procesele acceptate de evaluare a necesităților comerciale și coordonarea la nivel național vor constitui premisele unor abordări sectoriale de succes.

Ar trebui analizate posibilitățile de utilizare a **sprijinului bugetar general** în cadrul ajutorului pentru comerț, inclusiv aspectele referitoare la stabilirea unor indicatori adecvați. În cele din urmă, **cofinanțarea UE** la ajutorul pentru comerț ar putea permite creșterea acestuia fără a extinde capacitatea de absorbție a partenerilor, prin deschiderea programelor CE existente către statele membre sau prin acceptarea ca unele state membre să preia conducerea pe baza avantajelor lor comparative și a experienței deținute.

¹⁴

A se vedea anexa.

Recomandările Comisiei

- Strategia ar trebui să stabilească acțiuni care să permită UE să preia conducerea în ceea ce privește strategiile coordonate de răspuns din cadrul ajutorului pentru comerț. Aceste acțiuni ar putea cuprinde pregătirea unei imagini de ansamblu a țărilor partenere cu o puternică reprezentare în cadrul ajutorului pentru comerț acordat de UE, precum și alocarea, punctelor de contact pentru ajutorul pentru comerț acordat de UE, a sarcinii de a facilita coordonarea UE la nivel național și identificarea comună.
- În perspectiva oportunităților viitoare de angajare în programarea comună (precum cele legate de evaluarea intermediară a strategiilor de țară efectuată de Comisie, inclusiv al celui de-al zecelea Fond European de Dezvoltare), strategia ar trebui să pregătească terenul pentru a răspunde multor întrebări legate de comerț în țările implicate.
- Strategia ar trebui să stabilească acțiuni de utilizare pe viitor a abordărilor sectoriale în ceea ce privește ajutorul pentru comerț. Aceasta ar trebui să propună măsuri pentru consolidarea încrederii, necesare în scopul facilitării aplicării metodelor comune de alocare, precum susținerea financiară și cofinanțarea.
- Strategia ar trebui să evidențieze rolul pe care grupul mixt de experți pentru comerț și dezvoltare l-ar putea juca în ceea ce privește coordonarea inițiativelor multilaterale.

4.5. Eficacitatea ajutorului regional pentru comerț

Susținerea oferită pentru integrarea regională reprezintă o trăsătură distinctă a cooperării pentru dezvoltare la nivelul UE și a relațiilor cu țările din exteriorul UE, în special prin intermediul politicii comerciale și vamale. Prin urmare, nivelul regional este important pentru acordarea ajutorului pentru comerț, în special pentru acele regiuni care sunt pe deplin angajate în eforturi de integrare regională. Acesta se traduce prin numărul din ce în ce mai mare de acorduri regionale comerciale și de cooperare, prin interesul crescând pe care îl arată țările partenere în curs de dezvoltare față de integrarea regională și prin prioritatea acordată integrării regionale în cadrul Consensului european privind dezvoltarea, al Acordului de la Cotonou și al Instrumentului de cooperare pentru dezvoltare al UE.

Programarea și alocarea la nivel regional nu sunt diferite prin natură de cea la nivel național. Ar trebui aplicate aceleași principii ale eficacității ajutorului, deși acest aspect ar putea reprezenta o provocare mai mare la nivel regional. Acțiunile-cheie pentru eficacitatea ajutorului la nivel regional includ:

- **încurajarea capacității partenerilor regionali de a-și asuma eforturi și de a coordona acțiuni legate de ajutorul pentru comerț**, în special prin dezvoltarea capacității organizațiilor regionale de a evalua implicațiile integrării comerciale sau regionale și/sau a acordurilor comerciale cu țări terțe și prin consolidarea capacității acestora de monitorizare și de îndeplinire a angajamentelor, inclusiv în aspecte legate de reformele fiscale;

- **coordonarea programării în sprijinul integrării regionale și comerciale.** Eforturile conjugate ale UE ar putea fi sporite în scopul evaluării necesităților și identificării domeniilor în care UE ar putea sprijini programul de integrare al regiunii în cauză, inclusiv din punct de vedere economic și social. La nivel regional s-ar putea întreprinde mai multe acțiuni prin sporirea eforturilor actuale de dezvoltare a sectorului privat, a infrastructurii și a capacității de producție;
- **raționalizarea modurilor de alocare a ajutorului.** Strategia ar trebui să definească modalități de coordonare îmbunătățite în vederea accelerării mobilizării colective a ajutorului pentru comerț. Ar trebui instituite metode regionale de alocare a ajutorului precum asistența bugetară și cofinanțarea. De exemplu, Comisia îmbunătățește acordurile de contribuție pentru a facilita gestiunea financiară a cooperării regionale. Unele regiuni din statele ACP au început să creeze mecanisme regionale de finanțare în scopul de a facilita gestiunea programelor regionale, inclusiv a contribuțiilor din partea Comisiei și, posibil, ale altor finanțatori, în sprijinul acordurilor de parteneriat economic;
- **extinderea cooperării cu alți finanțatori.** Comisia și statele membre ar trebui să încurajeze împreună finanțatorii din afara UE în scopul de a spori sprijinul oferit de aceștia integrării comerciale regionale. Băncile de dezvoltare regională și instituțiile financiare internaționale sunt deosebit de importante.

Recomandările Comisiei

- Strategia UE ar trebui să sublinieze angajamentul UE de a aplica principiile eficacității ajutorului la nivel regional, sprijinind capacitatea partenerilor regionali de a-și asuma și coordona ajutorul pentru comerț, de a coordona programarea, de a raționaliza modurile de alocare a ajutorului, precum și de a consolida cooperarea cu alți finanțatori.
- Având în vedere negocierile în derulare ale acordurilor de parteneriat economic, strategia UE ar trebui să cuprindă o prioritate pentru investițiile regionale în contextul acordurilor de parteneriat economic, în special în ceea ce privește coordonarea programării și susținerea inițiativelor la nivel regional, precum fondurile regionale ale acordurilor de parteneriat economic.

5. VIZIUNEA SPECIFICĂ ACP ASUPRA PROPUNERILOR

Consiliul din octombrie a acordat o atenție deosebită programului de ajutor pentru comerț legat de acordurile de parteneriat economic în țările ACP. Toate măsurile evidențiate mai sus sunt esențiale pentru susținerea regiunilor și statelor ACP în contextul acordurilor de parteneriat economic. Unele recomandări sunt deosebit de importante și se regăsesc în cele ce urmează:

Recomandările Comisiei

- Strategia ar trebui să ofere o informare referitoare la sumele implicate în angajamentul Consiliului de a aloca „o cotă substanțială” din asistența comercială suplimentară statelor ACP, în vederea creșterii cotei alocate statelor ACP din asistența comercială mondială.
- Strategia ar trebui să cuprindă un angajament politic din partea UE de a-și spori susținerea în ceea ce privește infrastructura comercială, capacitatea de producție și adaptarea comercială, începând cu încurajarea includerii acestor teme mai ample în evaluările privind nevoile comerciale.
- Strategia ar trebui să susțină, ca prioritate, integrarea preocupărilor comerciale în strategii naționale de dezvoltare ale statelor ACP.
- Strategia ar trebui să evidențieze modul de consolidare a sprijinului acordat în evaluarea nevoilor comerciale regionale în favoarea integrării regionale. În contextul acordurilor de parteneriat economic, aceasta pune un accent deosebit pe Grupul operativ regional de pregătire a acordurilor de parteneriat economic.
- Strategia UE ar trebui să sublinieze angajamentul UE de a aplica, la nivel regional, principiile eficacității ajutorului, prin sprijinirea capacității partenerilor regionali de a-și însuși și coordona ajutorul pentru comerț, prin coordonarea programării, prin raționalizarea modurilor de alocare a ajutorului și prin consolidarea cooperării cu alți finanțatori.
- Strategia ar trebui să menționeze ca prioritate pentru regiunile parte la acordurile de parteneriat economic coordonarea modurilor de alocare a ajutorului și susținerea inițiativelor la nivel regional, precum fondurile regionale ale acordurilor de parteneriat economic.

6. MONITORIZARE ȘI RAPORTARE

Monitorizarea și raportarea sunt esența progresului în domeniile dezbătute anterior. Este necesară atât monitorizarea procesului cât și a rezultatelor, în conformitate cu criteriile care urmează să fie agreeate. Monitorizarea și raportarea la nivel mondial prevăzute în cadrul OMC/OCDE și monitorizarea la nivelul UE a punerii în aplicare a strategiei UE privind ajutorul pentru comerț se află în strânsă corelare.

Monitorizarea și raportarea la nivel mondial

Mecanismul de analiză la nivel mondial propus de Grupul de acțiune al OMC pentru ajutorul pentru comerț ar trebui să evalueze alocarea ajutorului pentru comerț atât din punct de vedere cantitativ cât și calitativ:

- Din punct de vedere cantitativ: monitorizarea ar trebui să cuprindă fluxurile mondiale ale ajutorului pentru comerț, astfel cum au fost comunicate către OMC/OCDE de către finanțatori, precum și rapoartele elaborate de beneficiari în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiilor acestora de consolidare a capacității comerciale. Comisia nu are intenția de a dubla activitatea OMC/OCDE în ceea ce privește colectarea datelor cantitative privind ajutorul pentru comerț, dar ar putea, împreună cu statele membre, să utilizeze datele existente pentru analiză la nivelul UE, în scopul de a aprofunda înțelegerea eforturilor deja întreprinse și a celor planificate.
- Din punct de vedere calitativ: analiza la nivel mondial ar trebui totodată să ofere o platformă pentru dezbaterile tuturor aspectelor legate de eficacitatea ajutorului pentru comerț, pentru crearea unui consens internațional pe aceste teme și pentru schimburi de experiențe între finanțatori și țările partenere. Aceasta ar trebui să verifice respectarea proceselor adoptate și considerate importante pentru eficacitatea ajutorului și a rezultatelor. Monitorizarea ar trebui să sprijine **gestionarea bazată pe rezultate** a ajutorului pentru comerț, în special prin încurajarea stabilirii unor obiective și a unor indicatori clari și măsurabili. Impacturile asupra sărăciei necesită o atenție deosebită. Mecanismul de analiză ar trebui, de asemenea, să contribuie la creșterea gradului de înțelegere a modurilor celor mai eficiente de cheltuire a fondurilor ajutorului pentru comerț, care includ relația dintre piețele naționale, cerere și capacitățile instituționale, abilitatea țărilor în curs de dezvoltare de a participa la schimburile comerciale internaționale, importanța cadrului politic, consecințele liberalizării și ale ajutorului pentru comerț, modul cel mai bun de integrare a aspectelor comerciale în strategiile de reducere a sărăciei etc.

Sprijinul acordat cadrelor specifice țărilor beneficiare pentru monitorizarea și evaluarea ajutorului pentru comerț va fi crucial.

Monitorizarea și raportarea la nivelul UE

UE va trebui să întocmească un raport cu privire la punerea în aplicare a strategiei UE privind ajutorul pentru comerț, pe care să-l înainteze, de exemplu, Parlamentului European. Progresul înregistrat în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei UE ar trebui evaluat anual de către Consiliu, pe baza unui raport privind progresul, elaborat de Comisie și statele membre. Evaluările privind programele comune ar trebui susținute. Dacă este cazul, strategia va trebui adaptată.

Recomandările Comisiei

- Strategia UE ar trebui să contribuie activ la monitorizarea și raportarea la nivel mondial, în special prin susținerea țărilor în curs de dezvoltare în derularea proceselor de raportare și monitorizare.
- Strategia ar trebui să sprijine integrarea raportului Comisiei și statelor membre privind fluxurile cantitative ale ajutorului pentru comerț în baza de date „Doha” în așa fel încât datele să poată fi utilizate în vederea unei analize mai detaliate la nivelul UE.
- Strategia UE ar trebui să definească o acțiune care să sprijine gestionarea bazată pe rezultate a ajutorului pentru comerț și să obțină angajamentul Comisiei de a realiza evaluări anuale ale programelor comune în cadrul ajutorului pentru comerț, în scopul de a evalua progresul în domeniile prioritare ale strategiei UE și în cele agreate la nivel internațional.

7. CAPACITATEA UE DE A ACORDA AJUTOR PENTRU COMERȚ

Consolidarea capacității umane în cadrul organizațiilor finanțatoare, atât în sediile centrale cât și în punctele de lucru reprezintă o precondiție pentru creșterea ajutorului pentru comerț. În lipsa acestei capacități, comerțul va fi mai puțin reprezentativ în dialogul politic, iar organizațiile finanțatoare vor considera că este mai dificil să răspundă nevoilor țărilor partenere. Capacitatea reprezintă atât numărul de persoane cât și competențele acestora.

Nevoile specifice de îmbunătățire a capacității vor fi diferite de la un stat membru la altul și vor depinde de modul în care statele membre au decis să crească valoarea ajutorului pentru comerț. Punerea în aplicare a programului privind eficacitatea ajutorului se va face prin utilizarea intensivă a personalului. Cu toate acestea, împărtășirea experienței ar putea, de asemenea, să contribuie la reducerea nevoii de a spori resursele umane în acest domeniu.

Recomandările Comisiei

- Comisia recomandă evaluarea capacității și experienței existente la nivelul UE în ceea ce privește ajutorul pentru comerț.
- Strategia UE ar trebui să exploreze noi inițiative comune ale UE pentru îmbunătățirea și împărtășirea experienței, precum formările în domeniul ajutorului pentru comerț.